

© INAGRO

KRUIDENRIJK GRASLAND GOED VOOR KOE

Kruidenrijke graslanden als vorm van functionele agrobiodiversiteit kunnen een rol vervullen op melkveebedrijven voor gezonde voeding. Ze dragen ook bij aan een duurzame en maatschappelijk geaccepteerde veehouderij. – *Luc Van Dijck*

We zien een hernieuwde belangstelling voor kruiden in grasland, en niet alleen in de biologische veehouderij. Op een studiedag over kruidenrijk grasland, die georganiseerd werd door de Nederlandse Vereniging voor Weide- en Voederbouw, kregen we een goed zicht op de mogelijkheden. “Natuurlijke graslanden met inheemse planten zijn waardevol op het vlak van voederwaarde, mineralen en diergezondheid, al moeten zij qua productie en voederwaarde onderdoen voor Engels raaigras en gras-klaver”, aldus Rob Geerts van Wageningen Plant Research International. “Kruidenrijk grasland bestaat in ideale samenstelling uit 50 tot 70% grassen voor een goede ruwvoederkwaliteit, 10 tot 30% vlinderbloemigen voor een goede stikstofbinding, ruwvoederkwaliteit en -opname en voor 10 tot 20% uit kruiden en voederkruiden voor een aanbreng van mineralen. Voederkruiden en onkruiden mogen niet domineren. Deze graslanden kunnen worden aangelegd op diverse grondsoor-

ten en gebruikt worden als hooi- of maaibeide en voor beweiding. Kruidenrijk grasland past prima op perceelsranden en is in het bijzonder interessant in gebieden met verscherpte bemestingsnormen. Bij lage bemestingsgiften zijn soortenrijke graslanden, onder andere door de aanwezigheid van vlinderbloemigen, productiever dan Engels raaigrasbestanden. Bovendien dragen ze bij tot een grote biodiversiteit van fauna en flora.” Graslanden met kruiden en voederkruiden zijn goed inpasbaar in de grondgebonden veehouderij en leveren goed ruwvoeder voor jongvee, droge koeien en laagproductief vee. Voor hoogproductieve dieren is het aandeel ‘beheersgras’ in het

.....
Veehouders moeten opnieuw leren omgaan met de uitbating van kruidenrijke graslanden.
.....

rantsen beperkt. In een rantsen dat in totaal 55% grassilage bevat, had vervanging tot 40% van de intensieve kuil door silage van beheersgras geen effect op de melkproductie van hoogproductief melkvee. Dat bleek uit een voederopnameproef in Nederland (proefschrift van Martine Buinenberg, 2003). Het vee neemt door de bijmenging meer ruwvoeder op. De dieren nemen dankzij de kruiden en vlinderbloemigen ook meer mineralen in het lichaam op.

Uitbating

Veehouders moeten opnieuw leren omgaan met de uitbating van kruidenrijke graslanden. Ze hebben minder mogelijkheden om bij te sturen. Rob Geerts: “Kruidenrijk grasland vraagt een goed beheer. Een lichte mestgift is essentieel voor de instandhouding van de diversiteit en hoeft de soortenrijkdom niet te schaden. Bekalking en fosfor-kaliumbemesting zijn nodig, een aanzienlijke stikstofbemesting kan men het best vermijden

omdat het verzuring en dominantie van grassen geeft. Op lichte gronden is een instandhoudingsbemesting met stal mest (uitgezonderd pluimveemest) of kalk nodig om het bodemleven te verbeteren. Open plekken in de zode moeten worden voorkomen. Na het maaien van de eerste snede wordt het perceel het best begraasd. Een beperkte stikstofgift, bij voorkeur van dierlijke mest, is wel nodig na het nemen van de eerste snede. Probleemonkruiden die zich in de open zode vestigen, moeten direct pleksgewijs bestreden worden (volleveldstoepassing is niet mogelijk). De opbrengst kan in balen gewikkeld worden of kan gebruikt worden als hooi. Gras voor de kuil mag niet te droog worden en moet kort gesneden worden. Anders is het moeilijk vast te rijden en bestaat er kans op schimmelvorming bij een te lage voersnelheid.”

Teelttechniek, vestiging en persistentie

Kruidenrijk grasland kan men ontwikkelen via vershraling en een aanpassing van de waterhuishouding of via herintroductie van soorten met zaad. Rob Geerts: “De ontwikkeling kan versneld worden door het uitspreiden van zadenrijk maaisel of door het inzaaien van inheems zaad uit nabijgelegen terreinen. In goede omstandigheden geeft de inzaai van soortenrijke graslanden met inheemse zaadmengsels binnen 2 jaar een soortenrijk grasland met een behoorlijk persistent bestand. Het aandeel van de verschillende soorten kan binnen een jaar en tussen jaren aanzienlijk variëren. Als de omstandigheden tegenzitten, dan kunnen de vestiging en/of de persistentie wel voor problemen zorgen.”

In een veldproef van Inagro in 2011-2012 over de teelttechniek van kruiden in grasland onder Vlaamse omstan-

Kruidenrijk grasland past prima op perceelsranden en is in het bijzonder interessant in gebieden met verscherpte bemestingsnormen.

digheden werd geconcludeerd dat herinzaai van kruiden te verkiezen is boven doorzaai. Doorzaai lukt alleen onder optimale bodem- en weersomstandigheden. Gezien de kostprijs van kruidenzaad

biedt herinzaai een hogere bedrijfszekerheid. Het gewas moet in het voorjaar kort gehouden worden om verstikking van de kiemplantjes te voorkomen. Een beperkte bemesting het eerste jaar na zaai lijkt positief voor de installatie van kruiden. In de veldproef werd een mengsel van grassen (32%), klaver (31%) en kruiden (37%, kleine pimpernel, cichorei, peterselie, karwij, smalle weegbree, paardenbloem, duizendblad) ingezaaid. Dit project leerde volgende ervaringen wat de zaaidichtheid van de kruiden in het kruidenmengsel betreft. Karwij, kleine pimpernel en peterselie waren moeilijk te introduceren. In Nederlands onderzoek gaf 5 kg/ha karwijzaad wel goede resultaten. Voor cichorei wordt 2 kg/ha aanbevolen. Voor smalle weegbree volstaat 2 kg/ha. Duizendblad dat minder goed de concurrentie aan kan met gras, vraagt minstens 2 kg/ha. Voor de vestiging van paardenbloem moet het mengsel minstens 0,2 kg/ha paardenbloem bevatten. ■

WEIDE- EN VOEDERBOUW

De Nederlandse Vereniging voor Weide- en Voederbouw (NVVW) is een Nederlandstalig platform voor geïnteresseerden in weide- en voederbouw met leden in Nederland en Vlaanderen. De vereniging organiseert jaarlijks een tweetal studiebijeenkomsten rond actuele onderwerpen over grasland en voedergewassen. Hierbij worden lezingen, demonstraties en bezoeken in het veld of op bedrijven gecombineerd. Thema's die aan bod komen zijn: bemesting, beweiding, biodiversiteit, teeltmaatregelen, veredeling, voederwinning, landschappelijke en maatschappelijke waarde en ecologische functies.

Heb je interesse in grasland en groenvoederproductie, dan kan je lid worden van de NVVW. Het lidmaatschap bedraagt 15 euro per jaar. Bedrijfslidmaatschap is ook mogelijk (100 euro per jaar). Contactpersoon is Alex De Vliegheer, e-mail: alex.devliegheer@ilvo.vlaanderen.be, tel. 02 9 272 26 95.